

Kolombiya'da Barış

İçindekiler

Bölüm 1: Çatışmanın Arka Planı	3
Çatışmanın Sona Erdirilmesi ve Kalıcı Bir Barışın İnşasına Dair Sonuç Anlaşmasına Doğru	5
Bölüm 2: Dışardan Aktörlerin Rolü	5
Devletler	5
Birleşmiş Milletler	6
Küba	6
Norveç	7
Venezuela	7
Şili	8
Meksika	8
Amerika Birleşik Devletleri	9
Sivil Toplum	9
Katolik Kilisesi	10
Techo Común	10
Bölüm 3: Mevcut Durum	11
I- Yakın Dönemde Atılan Adımlar	11
II- Devam Eden Sorunlar	12
III- Barışa Dair Ana Tartışma Konuları	13
Dikkate Almamız Gereken Faktörler:	15
Kaynakça	17

Kolombiya Barış Süreci

Bölüm 1: Çatışmanın Arka Planı

Kolombiya ülke olarak son yarım yüzyıllık dönemde hükümetin güvenlik güçleri ile Kolombiya Devrimci Silahlı Kuvvetleri (FARC) ve Ulusal Kurtuluş Ordusu (ELN) isimli solcu örgütler arasında yaşanan düşük yoğunluklu asimetrik bir savaş yaşamaktadır. 1940'lı yılların sonunda Kolombiya'da başlayan ve *La Violencia* (Şiddet) adı verilen ayaklanmalar sonrası başlayan iş savaş yıllarca sürmüştür, akabinde ülkenin her yanında komünistlere yönelik sürdürülen baskılar FARC gibi isyancı örgütlerin ortaya çıkması sürecini tetiklemiştir. Son 50 yıllık dönemde ülkede devam eden gerilla mücadelesi, kırsal alandaki çatışmalar ve devam eden isyan hareketi ülkedeki düzen ve istikrarı ortadan kaldırmış, hem hükümetle birlikte çalışan paramiliter gruplar, hem de gerilla grupları terörist yöntemler kullanmak ve uyuşturucu kaçakçılığı yapmakla suçlanmışlardır. FARC 1980'li yıllarda ülke genelinde legal siyasete girmeye çalışmış ve bu sebeple Yurtsever Birlik (Patriotic Union) isimli bir siyasal parti kurmuş ancak bu girişim oldukça kısa ömürlü olmuştur. FARC örgütü uyuşturucu ticareti, insan kaçırma ve tehdit yoluyla elde ettiği gelirler yoluyla Kolombiya'nın güneyinde geniş bir bölgeyi kendi kontrol altında tutmayı başarmıştır. Ülkedeki yakın dönem hükümetleri kendilerini müzakerelere hazırlamıştır. ABD ve Avrupa Birliği 1999'da, Peru ve Kolombiya da 2002'de FARC örgütünü terörist örgütler listesine almıştır.

Kolombiya Kongresi 2012'de Barış için Hukuki Çerçeve isimli bir yasa kabul etmiştir. Bu yasa paketinde barışçıl diyalogu teşvik eden, ciddi savaş suçlarını önleyen, mağdurlara adalet ve garanti temin eden bir dizi geçiş dönemi adaleti mekanizması düzenlemesi yer almıştır. Yasa düzenlemesi bir dizi cezai soruşturma imkanının yanı sıra bu soruşturmaların yeterli oranda sürdürülmesini sağlayacak bazı önlemler de getirmiştir. Yasada çatışma dönemi içinde işlenen ciddi suçların soruşturulmasını sağlayacak bir hakikat komisyonu kurulmasına dair düzenlemeler de vardır. Çerçeve yasa her ne kadar bazı eleştiriler olsa da silahlı çatışmanın siyasal bir çözüme kavuşturulması için gerekli zemini oluşturmuştur.

Avrupa Parlamentosu'nun yayınladığı istatiklere göre ülkede yaşanan çatışmalar sonucu 7.6 milyon insan mağdur olmuş, 220.000 insan hayatını kaybetmiş ve yaklaşık 6 milyon insan zorunlu olarak göç etmiştir.¹ 2002-2010 yılları arasında görev yapan eski devlet başkanı Uribe döneminde müzakereler özellikle Birleşik Özsavunma Güçleri (*Autodefensas Unidas de Colombia* -United Self-Defence Forces - AUC)², adını taşıyan ve farklı paramiliter grupları bünyesinde taşıyan örgütlü yapının silahtan arındırılıp savaşı üyelerinin terhis edilmesine yoğunlaşmıştır. FARC örgütüyle yürütülen müzakereler ise son 10 yıllık dönem içinde bir çok kez kilitlenmiş ancak tekrar başlamış, en son müzakere girişimi ise 2015 yılında Küba'nın başkenti Havana'da başlatılmıştır. Kolombiya hükümeti ile FARC örgütü 4 temel konuda mutabık kalmış ve taraflar sonuç anlaşmasının 23 Mart 2016 tarihinde imzalanması üzerinde anlaşmışlardır. Üzerinde mutabık kalınan 4 temel konu şunlardır:

- 1) Toprak reformu
- 2) İsyancıların anlaşma sonrası siyasal yaşama katılımı
- 3) Uyuşturucu trafiği
- 4) Geçiş dönemi adaleti

Taraflar arasında imzalanacak olan sonuç anlaşması daha sonra referandum yoluyla Kolombiya halkının onayına sunulacaktır.

---

¹ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=MOTION&reference=B8-2016-0042&language=EN>

² AUC (paramiliter örgütler konsorsiyomu), FARC ve ELN örgütlerinin üçüde Avrupa Birliği ve Amerika Birleşik Devletleri tarafından Yabancı Terörist Örgütler olarak kabul edilmiştir.

Çatışmanın Sona Erdirilmesi ve Kalıcı Bir Barışın İnşasına Dair Sonuç Anlaşmasına Doğru

50 yıldır devam eden çatışmalara rağmen FARC ile Kolombiya Cumhuriyeti arasında barış anlaşması henüz olgunlaşma aşamasındadır. Kolombiya'nın mevcut Devlet Başkanı Santos barışı teşvik etmek amacıyla 2016 yılının Şubat ayında ABD Devlet Başkanı Obama ile görüşmüştür. Kolombiya hükümetinin ABD'den aldığı yardımla 1999'dan bu yana yürüttüğü Kolombiya Planı (*Plan Colombia*) hem silahlı kuvvetlerin desteklenmesi hem de sebep olduğu insani felaketler sebebiyle çok ciddi eleştirilere maruz kalmış, bunun yerine ABD Başkanı Obama tarafından Kolombiya'ya 450 milyon dolarlık yardım içeren Kolombiya Barışı (*Paz Colombia*) isimli yeni bir projenin uygulamaya geçirileceği sözü verilmiştir. İmzalanacak olan barış anlaşmasıyla gerilla kuvvetlerinin terhis edilmesi, mayınların temizlenmesi ve şiddetten en fazla etkilenen bölgelerde kalkınma projelerinin hayata geçirilmesi planlanmaktadır. Henüz plan aşamasında olan barış anlaşması uyuşturucu kartelleri oluşturan FARC liderlerinin herhangi bir cezai uygulamaya tabi tutulmalarını öngörmediği için eleştirilmektedir. Ülkedeki muhalefetin öncülüğünü yapan eski devlet başkanı Álvaro Uribe FARC örgütüne karşı verilen bu tavizlerin bir barış anlaşmasından ziyade şiddetin dozajını artacağını ifade etmektedir.³

Bölüm 2: Dışardan Aktörlerin Rolü

Devletler

Her ne kadar barış görüşmelerinde resmi bir arabulucu olmasa da Küba, Norveç, Venezuela ve Şili devletleri 2015'de Havana'da gerçekleşen barış görüşmelerinde hazır bulunmuşlardır. 2000 yılında gerçekleşen barış görüşmelerinde de Küba, Fransa, Norveç, İspanya ve İsviçre'den oluşan 5 ülkeli bir Dosluk Grubu (*Grupo de Países Amigos*) oluşturulmuştur. Özellikle İspanya ile Almanya devletleri, Kolombiya hükümeti ile gerilla

---

³ Bkz: <http://www.alvarouribevelez.com.co/es/content/plan-colombia-comunicado>

kuvvetleri arasında doğrudan bir diyalog başlatmak için girişimlerde bulunmuşlardır. Bunun yanı sıra Birleşmiş Milletler, Kızılhaç, Amerikan Devletleri Örgütleri tarafından hedefe dayalı müdahaleler gerçekleştirilmiş, yine Birleşmiş Milletler, Avrupa Birliği, Amerika Birleşik Devletleri ve Almanya tarafından süreç için özel temsilciler atanmıştır. Bu yılın Ocak ayında Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi ülkedeki karşılıklı ateşkesi gözlemek üzere bir Birleşmiş Milletler misyonu kurulmasını içeren 2261 sayılı kararı oybirliğiyle kabul etmiştir. Avrupa Birliği de 'barış anlaşmasının tam ve bütün olarak uygulanmasına bağlı olduğuna dair' bir teminatta bulunmuştur.⁴ 2016'nın Şubat ayına geldiğimizde barışın teşviki için uluslararası arenada büyük bir hareketlenmenin olduğu, özellikle Latin Amerika ve Karayip Ülkesi liderlerinin barış anlaşmasının 23 Mart 2016 tarihinde imzalanması için ısrarcı oldukları gözlemlenmiştir.

Birleşmiş Milletler

Müzakereleri yürüten taraflar silahların bırakılması sürecinin garanti altına alınmasını sağlamak üzere 2016 yılının Ocak ayında Birleşmiş Milletler'den konuya dair özel bir misyon oluşturmasını talebinde bulunmuşlardır. Bunun üzerine Birleşmiş Milletler 25 Ocak 2016'da '*düşmanlıkların sonlandırılması ve karşılıklı ateşkesin gözlemlenip teyit edilmesi*' amacı çerçevesinde 1 yıl boyunca faaliyet yürütmek üzere bir misyon oluşturulmasına karar vermiştir. Silahsız uluslararası gözlemcilerden oluşacak bu misyonda daha çok Latin Amerikalı ve Karayipli temsilciler yer almaktadır ve misyonun çalışmaları barış anlaşması imzalandıktan hemen sonra başlayacaktır.

Küba

Küba uzun bir süredir barışa dair müzakerelerin koordinatörlüğünü yapmaktadır. 2000'li yılların başında başlayan süreçte dönemin Kolombiya devlet başkanı Uribe ile

---

⁴ Bkz: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-%2F%2FEP%2F%2FTEXT%2BMOTION%2BP8-RC-2016-0041%2B0%2BDOC%2BXML%2BV0%2F%2FEN&language=GA>

Kolombiya Barışı Yüksek Temsilcisi Luis Carlos Restrepo, ELN örgütü komutanlarıyla Küba'da görüşmüştür. 2005'in Aralık ayında Küba'nın başkenti Havana'da ELN askeri komutanları ile Uribe arasında başlayan görüşmelerde ise delegeler anlaşmazlık bulunan konulara ilişkin müzakerelere başlamışlardır. Küba 2012'den itibaren ise çatışmanın barışçıl yollarla çözümüne ilişkin en belirgin girişimlere bizzat evsahipliği yapmıştır. 2015 ve 2016 yıllarındaki müzakere görüşmeleri Küba'da yapılmış, dünyanın farklı yerlerinden delegeler Küba'da bir araya gelerek geleceği tartışmışlardır. 2015'de Kolombiya devlet başkanı Santos ve isyancı örgüt lideri Jimenez ile bir araya gelen Küba Devlet Başkanı Raul Castro barış anlaşmasının 23 Mart 2016 tarihinde imzalanmasının planlandığını ilan etmiştir.

Norveç

Barış görüşmelerine uzun bir dönemdir dahil olan Norveç, 2012'de Oslo'da müzakerelerin ilk ayağına ev sahipliği yapmış, müzakereler daha sonra Küba'ya kaydırılmıştır. 2013'de diyalogun kesilmesiyle devlet başkanı Santos, Kolombiya hükümeti delegasyonunu görüşmelerden çekmiştir. Bu dönemde Norveç, Venezuela ve Küba ile işbirliği yaparak ön tartışmaların başlaması için kolaylaştırıcı olmaya çalışmıştır. Norveç başbakanı Erna Solberg, FARC ve Kolombiya hükümeti temsilcilerini ülkesi tarafından desteklenip düzenlenecek müzakerelere katılmaları için teşvik etmeye çalışmıştır.

Venezuela

Venezuela eski Devlet Başkanı Hugo Chavéz 1999-2013 yılları arasında toplam 3 dönem devlet başkanı olarak görev yapmış ve bu dönem içinde anlaşmayı kabul etmesi için FARC örgütünün ikna edilmesinde çok önemli bir rol oynamıştır. Venezuela'nın adı FARC liderlerinden Rodrigo Granda ile Raúl Reyes'in kaybedilmesine dair komplo teorilerine karışmıştır. Bu bölgedeki ülkeler arasında çok çeşitli sınır anlaşmazlıkları mevcut olmasına

rağmen şu anda Venezuela ve Şili diyaloga 'refakat' eden ülkeler durumuna gelmişlerdir. Venezuela'nın mevcut Devlet Başkanı Nicolía Maduro, sıklıkla ABD'nin sürece dair özel temsilcisi Bernard Aronson ile görüşmekte, ELN örgütü ile süresiz bir barış sağlanmasını amaçlayan toplantılara evsahipliği yapmaktadır. Ancak en sonuncusu 2015'in Ekim ayında yaşanmış olan çeşitli sınırötesi sorunlar barış sürecinin önüne çeşitli engeller çıkarmıştır. Venezuela siyasetindeki çatışmalı halin Kolombiya üzerine yayılma ihtimali de vardır.

Şili

2014'ün Ekim ayında Şili'nin başkenti Santiago de Chile'de düzenlenen müzakereler sayesinde Latin Amerikalı diplomatlar ve sivil toplum örgütleri bir araya gelmiştir. 2014'deki bu toplantının yanı sıra Michelle Bachelet'in devlet başkanı olması sonrasında Şili, Pinochet diktatörlüğü sonrası devreye soktuğu geçiş dönemi adaleti ile ilgili tecrübelerini müzakereci kesimlerle paylaşarak sürece giderek artan bir katkıda bulunmaya başlamıştır.

Meksika⁵

2004-2005 yılları arasında devlet başkanı Uribe ile ELN örgütü arasında barış görüşmeleri yapılması yönündeki önerilerde başı çeken ülkelere biri de Meksika olmuştur. Meksika Büyükelçisi Andrés Valencia, ELN örgütü komutanlarıyla Meksikalı arabulucular arasında 2005'de Meksika topraklarında bir görüşme yapılması için ciddi çabalara girişmiştir. Her ne kadar müzakerelerin bu boyutu ilerleyen dönemde çökse de Uribe başkanlığındaki Kolombiya hükümetinin takındığı sert yaklaşımların bu aşamayla birlikte giderek yumuşamaya başladığı ve Francisco Galán isimli siyasi mahkumu serbest bırakıldığı da not edilmelidir.

---

⁵ Bkz:

<https://www.wilsoncenter.org/sites/default/files/Mexico%2527s%20Role%20in%20the%20ELN%20Peace%20Process11.pdf>

Amerika Birleşik Devletleri

Amerika Birleşik Devletleri'nin Kolombiya'ya yönelik olarak hazırlayıp 1999'da uygulamaya koyduğu Kolombiya Planı (*Plan Colombia*) daha çok narkotik ticaretini hedeflemektedir. Bu program sayesinde Kolombiya ordusunun daha fazla silah ve istihbarata erişimi sağlanmış, hükümetin FARC ile yürüttüğü mücadeleye yardım edilmiş ve FARC'ın ormanlık alanlara itilmesi sağlanmıştır. Ancak ordunun insani boyutta ciddi ihlaller gerçekleştirdiği ortaya çıkınca Kolombiya hükümetinin ABD'den aldığı bu yardım fonu dondurulmuştur. ABD devlet başkanı Obama, Kolombiya Barışı (*Paz Colombia*) isimli eski yardım planının yerine yeni bir yardım planı devreye sokarak bir anlamda eski yardım fonu üzerindeki dondurma işlemini ortadan kaldırmıştır. Kolombiya, 3 temel sütundan oluşan yeni bir güvenlik politikası geliştirmiştir. Bu üç temel sütun şunlardır:

- 1) Bir yandan FARC üyelerinin topluma yeniden kazandırılması süreci işletilirken, öte yandan narkotikle mücadele konusunda güvenlik alanında alınan önlemlerin geliştirilmesi planlanmaktadır.
- 2) Çatışmanın yaşandığı bölgelerde hukukun üstünlüğünün yerleştirilmesi ve yerel ekonominin geliştirilmesi için bu bölgelerde devletin varlığı ile devlet kurumlarının güçlendirilmesi.
- 3) Çatışmanın mağdurlarının adalet ve gerekli hizmetlere erişiminin teşvik edilmesi.⁶

Bu plan, barış çabalarına 450 milyon fon ayrılmasını içermektedir ancak bu fonun çok önemli bir bölümünün askere ve polise gittiği, Kolombiya'da işlenen insan hakları ihlalleri sırasında da bu fondan faydalandığı yönünde ciddi raporlar yayınlanmıştır.

Sivil Toplum

2012'de imzalanan Çatışmanın Sonlandırılması ve Sürekli Bir Barışın Sağlanması Anlaşması'nın ayrılmaz bir parçası da sivil toplumun sürece katılımıdır. Ancak sivil toplum

---

⁶ Bkz: <http://colombiareports.com/the-4-pillars-of-americas-new-foreign-policy-approach-to-colombia/>

bugüne kadarki süreçte daha çok bir danışman konumunda bulunmuş, sivil toplumu temsilen süreçte yer alan temsilcilere herhangi bir karar verme yetkisi verilmemiştir.

Katolik Kilisesi

Sivillere yönelik saldırılar ve yaşanan çatışmalarda sivillerin zarar gördüğü düşünüldüğünde Katolik kilisesi uzun süredir ELN örgütüyle çeşitli tartışmalar yürütmektedir ve bu anlamda kilit bir kurum haline gelmiştir. Katolik Kilisesi'nin başı Papa özellikle Kolombiya ile Venezuela arasındaki sınır anlaşmazlığı konusunda müzakere yapma girişimlerinde de bulunmuştur. Papa Francis, barış anlaşmasının sağlanmasına şahıs olarak büyük bir ilgi gösterdiğini ve 2017'de de Kolombiya'yı ziyaret edeceğini ifade etmiştir. Ülkenin 1986'dan bu yana Papalık makamı tarafından ziyaret edilmediği düşünüldüğünde 30 yıl sonra gerçekleşecek bu ziyaret çok önemli bir ziyaret olarak değerlendirilmelidir. Papa çok açık bir dille barış çağrısında bulunmuş, 2015'in Eylül ayında Küba'da müzakerelerin devam ettiği dönemde tekrarladığı bu taleple eş zamanlı olarak müzakere yürüten taraflar barış anlaşmasının 2016'ın Mart ayında imzalanması için anlaşmaya varmıştır.

Bunun yanı sıra yerel kiliseler savunmasız insanların çatışmanın etkisinden korunmasını sağlamak için çok ciddi ve belirgin bir rol oynamaktadırlar. Katolik Kilisesi'nin kalkınma, insan hakları ve sosyal ilişkilerden sorumlu bir bölümü vardır ve bu birim her yıl barış kampanyaları düzenleyerek uzlaşma sürecine sivil kesimlerin katılımı teşvik etmeye çalışmaktadır.

Techo Común

Techo Común isimli grup, çatışmanın bir sonucu olarak ortaya çıkan eşitsizlik, yoksulluk, şiddet, sosyal ve ekonomik dışlanma gibi sorunlarla mücadele etmek üzere kurulmuştur. Grup aşağıdaki 4 koalisyon tarafından oluşturulmuştur:

- 1) Barış için Kalıcı Sivil Toplum Meclisi (Permanent Civil Society Assembly for Peace)

- 2) Sosyal ve Hem Fikir Kurumlar İttifakı (Alliance of Social and Like-Minded Organisations)
- 3) Kolombiya-Avrupa-ABD Koalisyonu (Coalition Colombia-Europe-United States)
- 4) İnsan Hakları, Demokrasi ve Kalkınma için Kolombiya Platformu (Colombian Platform for Human Rights, Democracy and Development)

Kolombiya’da oldukça aktif ve güçlü bir kadın sivil toplum hareketi vardır. Kadın grupları kendilerine yönelik ihlallere yönelik olarak adalet talebinde bulunan çeşitli inisiyatifler oluştururken aynı zamanda barış talebiyle gösteri ve yürüyüşler de düzenlemektedirler. Mağdurların oluşturduğu bu gruplar sürecin tamamlayıcı kesimleri haline gelmiş, adalet ile tanzim süreçlerinin de gereklerinin yerine getirilmesini sağlamak üzere yakın dönemde yürütülen müzakerelere davet edilmişlerdir.

Bölüm 3: Mevcut Durum

I- Yakın Dönemde Atılan Adımlar

Kolombiya’nın mevcut devlet başkanı Santos, 2016’nın Ocak ayında Ekvator’da, bölgedeki diğer ülkelerin devlet başkanlarıyla bir araya gelmiştir. Latin Amerikalı ve Karayip Devletleri Topluluğu (CELAC) isimli ortak oluşum, barışın sağlanması noktasında sergilenen uluslararası çabaları desteklediğini belirterek barış anlaşmasının sağlanması noktasındaki işbirliğinin devam etmesi gerektiği noktasında uyarılarda bulunmuştur. Yukarıda da bahsedildiği üzere Kolombiya devlet başkanı Santos, 2016’nın Şubat ayında ABD’li bazı düşünce kuruluşlarının desteklediği kamuya açık bir toplantıda ABD Devlet Başkanı Obama ile bir araya gelmiştir. Birleşmiş Milletler’in düzenlediği en son forum ise 10 Şubat 2016’da tamamlanmıştır.

22 Ocak 2016, FARC ve hükümet güçleri tarafından ilan edilen geçici ortak deklarasyonda şunlar ifade edilmektedir: *‘Müzakerelerin bir sonuca erdirilmesini sağlayacak senaryoların oluşturulması için yürüttüğümüz iradi ve kararlı çalışmalar çerçevesinde bazı*

kararlar alınmıştır'. Yayınlanan bildiri dikkate alınması gereken bazı noktalar şu şekilde listelenmiştir:

1. Stratejik boyutta bir uzlaşma sürecini kolaylaştıracak ve delegasyonun yaptığı çalışmalara danışmanlık yapacak bir Yönetim Komisyonu'nun oluşturulması.
2. Yönetim Komisyonu'nun denetlemesine imkan sağlamak için tamamlanan konular ile hala müzakere edilen konuları içeren ve biz zaman çizelgesine sahip olan çalışma planının oluşturulması.
3. Çatışmanın sonlandırılması ve genel anlaşma üzerine işbirliği yapan kesimlerin belirledikleri son noktaları Yönetim Komisyonu'na sunması için uyarılması.
4. Müzakerelerin toplumsal cinsiyet açısından duyarlı bir yaklaşımına sahip olmasının sağlanması⁷

Bu aşamadan itibaren delegelerin Çatışmanın Sonlandırılması, Sürekli ve Kalıcı Bir Barışın Sağlanması İçin Sonuç Anlaşması'nı tamamlamaları beklenmektedir.

II- Devam Eden Sorunlar

ELN örgütü hükümete karşı savaşımaya devam etmektedir ancak onların da müzakere yoluyla barış arayışına girecekleri düşünülmektedir. Barışın karşılaştığı en büyük sorunlardan birisi kamuoyunun barışa desteğinin ancak göreceli olarak sağlanabilmiş olmasıdır ki kamuoyu desteği bir barış sürenin olmazsa olmazlarından biridir. Kolombiya halkının büyük bir çoğunluğu görüşmelerin başarıya ulaşacağına inanmamakta, şiddetin azalacağı tahminine şüpheyle bakmaktadır.

Anlaşma taslağında yer alan geçiş dönemi adaleti ile ilgili bölümde sadece suçlarını itiraf etmeyen insanların cezaevine gireceği, diğerlerinin ise alternatif cezalandırmalarla karşılaştığı öngörülmektedir. Bu alternatif cezalandırmaların hukuki bir soruşturma süreci

---

⁷ Bkz: <https://www.mesadeconversaciones.com.co/comunicados/comunicado-conjunto-66-la-habana-22-de-enero-de-2016?ver=in>

içermeyeceğine inanılmaktadır.⁸ Uyuşturucu kaçakçılığına dair kanunun sürekli olarak ihlal edilmesi ve terörizmle ilgili suçlamalara rağmen FARC üyelerinin cezaevinden salıverilmesi kamuoyunda güvenliğe dair bir kaygı oluşturmakta, bu da kamuoyunun sürece verdiği desteği etkilemektedir. FARC örgütünün ateşkese ilişkin attığı adımlara karşılık olarak Kolombiya hükümeti de 16 Ocak 2016'da, 16 FARC üyesini affederek cezaevinden çıkarmıştır. Serbest bırakılanlardan 4 kişi, daha sonra Havana'ya giderek barış görüşmelerine katkı sunmaya başlamışlardır.

Eski devlet başkanı Uribe'nin yaptığı eleştiriler barış sürecinin güvenilirliğine gölge düşürmüştür. Onun 'isyancılar adam öldürdükleri halde bu işten paçayı sıyrıyorlar' şeklinde özetlenebilecek görüş ve yaklaşımı kamuoyunun sürece yönelik muhalefetini daha da keskinleştirmiştir. Yapılacak anlaşmanın kamuoyu tarafından onaylanması gerektiği gerçeği karşısında eski devlet başkanının yürüttüğü bu muhalefet çalışması sürecini geriletme ihtimali taşımaktadır.⁹

Barış anlaşmasını engelleyen bir diğer sorun ise uyuşturucu trafiği ve suç örgütlerinin devam eden faaliyetleridir. Ülkede devam eden kokain trafiği Kolombiya ordusunu oyaladığı için FARC örgütüyle yapılacak kalıcı bir anlaşma sonrasında ordunun narkotik trafiğine daha az mesai harcayarak sivil halkı korumaya imkan bulacağı düşünülmektedir.

III- Barışa Dair Ana Tartışma Konuları

Temel şart bütün düşmanlıkların sonlandırılması ve ateşkesin uygulanmasıdır. Her iki tarafın işlediği suçları yargılamak üzere hem Kolombiyalı hem de yabancı yargıçlardan oluşan bir özel mahkemenin kurulması planlanmaktadır.¹⁰

1) Toprak reformu

⁸ Bkz: <http://www.bbc.co.uk/news/world-latin-america-19875363>

⁹ Bkz: <http://www.bbc.co.uk/news/world-latin-america-19875363>

¹⁰ Bkz: <http://katehon.com/article/cuba-shows-its-diplomatic-power-colombian-peace-talks>

- a. Bu girişimle devam eden çatışmayı tetikleyen en önemli sebeplerden biri olan topraksızlık, toprak eşitsizliği ve kırsal bölgelerdeki yoksulluğun azaltılması hedeflenmektedir.

2) İsyancıların Siyasete Katılımı

- a. FARC Marksist ideolojiden doğan bir harekettir ve yapılan müzakereler FARC ve diğer isyancı hareketlerin eşit ve güvenli bir şekilde siyasete katılmasına imkan sağlamayı amaçlamaktadır.

3) Uyuşturucu Kaçakçılığı

- a. Ülkedeki kokain kaçakçılığı FARC ve diğer örgütlerin finanse edilmesinde rol oynadığı için çatışmayı devamlı körüklemiştir.
- b. FARC üyeleri sıklıkla uyuşturucu kaçakçılığı yapmakla suçlanmış, hapis cezalarına çarptırılmışlardır. Hükümet bu şekilde ceza almış olan bazı üyeleri affederek uzlaşma adımları atmaya çalışmaktadır.

4) Geçiş Dönemi Adaleti

- a. Geçiş dönemi adaleti mekanizmaları en çetrefilli konulardan biri olmuştur ve birkaç kez barış sürecinin gecikmesine neden olmuştur. 2014 yılından bu yana savaş mağdurları kilit bir aktör haline gelmiş, mağdurlardan oluşan bir delegasyon barış müzakerelerine dahil olarak sürecin bir parçası haline gelmiştir.
- b. Hükümet tarafından yürütülen bazı kurumsal programlar sayesinde silahlı savaşçıların terhis edilmesi, silahsızlanma ve FARC üyelerinin topluma yeniden kazandırılması süreçlerine yardım edilmiş olacaktır.

5) Silahlı Çatışma Mağdurlarına Tazmin

- a. Barış anlaşması taraflarca imzalandıktan sonra bu anlaşma kesin kabul özelliği kazanmak üzere halkoyuna sunulacaktır. Bu yüzden çatışmadan etkilenenlere verilecek tazminatlar sorununun bir çözüme kavuşturulması gerekmektedir. Kamuoyunun anlaşmayı kabul etmesi meselesinin hangi yolla sağlanacağı ise

tartışmalı bir konudur çünkü bu noktada Kolombiya Devlet başkanı referandum yapılmasını isterken FARC örgütü kamuoyunun kabul etmesi sürecinin ulusal meclis yoluyla sağlanmasını tercih etmektedir.

- b. Her iki taraf da çatışmalar döneminde zulüm derecesine varan eylemlere karışıklarını kabul etmekte, bu suçlara dair hesap verilebilirlik meselesini detaylarıyla müzakere etmektedirler. Sorumlulukları tespit etmek amacıyla bağımsız bir hakikat komisyonu kurulmuştur.
- c. Pek çok mağdur tazmin önlemleri konusunda görüşlerini ifade etmek üzere müzakerelere davet edilmiştir.

Dikkate Almamız Gereken Faktörler:

Uygulama

Anlaşmanın imzalanmasının neredeyse an meselesi olduğunu düşündüğümüzde anlaşmanın taşıdığı şartların sivil toplum tarafından nasıl uygulanacağına dair pratik çözümler üzerine durmakta da fayda var. 'Bir sonraki aşama ne olacak? Ana hedefler nelerdir? Bölge için orta ve uzun vadede düşünülen hedefler nelerdir? Barış nasıl korunabilir?' gibi sorulara yanıt verme gerekliliği söz konusudur. Yapılması gereken bir diğer şey ise barışın sürekliliğinin sonradan gelecek olan yönetimler döneminde de korunmasını sağlamaktır. Bu noktada aşağıdaki konularda tartışmalara ihtiyaç vardır:

- Zaman Çizelgesi
- Bütçe
- Uluslararası refakat
- İletişim ve yaygınlaştırma için kullanılacak araçlar
- Anlaşmanın tasdik imzasına dair mekanizmalar

Kolombiya'daki şiddet hükümet ile isyancılar arasındaki çatışmalar boyutunu çoktan aşmıştır. Bu artık tanımlanmış iki taraf arasında devam eden bir savaş değildir. Eskiden keskin hatları olan çatışma ve şiddet, sürece narkotik ticareti yapan yasadışı suç örgütleri, çeteler ve paramiliter grupların şiddet sürecine dahil olmasıyla birlikte giderek daha bulanık bir hal almıştır. Bu sebeple imzalanacak herhangi bir barış anlaşması ile bu anlaşmanın uygulaması sürecinin mutlaka uzun vadeli stratejiler içermesi, sadece basit bir şekilde silahların teslim edilmesine yoğunlaşmakla sınırlı kalmaması gerekir.

Kaynakça

<http://afgj.org/meet-with-colombia-peace-negotiators-in-havana-cuba>

<http://mltoday.com/article/2190-colombia-peace-talks-advancing-in-cuba/24>

<https://www.wilsoncenter.org/sites/default/files/Mexico%2527s%20Role%20in%20the%20ELN%20Peace%20Process11.pdf>

<http://www.democraticprogress.org/wp-content/uploads/2013/06/Download-here-PDF.pdf>

<http://colombiareports.com/colombia-peace-talks-fact-sheet/>

<http://www.worldpolicy.org/blog/2015/10/30/peace-colombia-democracy-venezuela>

http://www.peacebuilding.no/var/ezflow_site/storage/original/application/5e7c839d7cf77846086b6065c72d13c5.pdf